

ابداع روش‌های جدید برای جلوگیری از استرس گرمایی دام‌ها

دمای ایده‌آل برای یک گاو شیرده بین ۴ تا ۲۴ درجه سانتی‌گراد برآورد می‌شود. بنابراین در زمان‌هایی که دمای اطراف حیوان بالاتر از این مقدار باشد به ازای هر درجه، دام‌ها برای خنک نگه داشتن خود مجبورند انرژی بیشتری مصرف کنند. همین مصرف بیشتر انرژی یعنی هزینه اضافی که دامدار باید از جیب خود آن را بپردازد.

گذشته از این‌ها، استرس‌های گرمایی نه تنها تا ۱۰ درصد کاهش مصرف خوراک توسط دام را به همراه دارد، بلکه افت تولید نیز تا همین مقدار ایجاد شده و نگهداری دام هزینه مضاعفی را بر واحد دامداری تحمیل خواهد کرد.

بر هم زدن سیکل فحلی و تاثیر منفی بر آبستنی دام، کاهش وزن گوساله‌ها، بروز اسیدوز (یکی از بیماری‌های متابولیکی) و ایجاد لنگش از دیگر علایم شایع و متداولی است که استرس‌های گرمایی در دام به وجود می‌آورند.

در ایران معمولاً با استفاده از سایبان‌ها در بالای آخور و آبشخور سعی می‌شود تا دام از مصرف خوراک فراری نبوده و همیشه آب مورد نیاز را در اختیار داشته باشد. (البته باید توجه داشت که اگرچه یک دام روزانه بین ۱۳۰ تا ۱۵۰ لیتر آب مصرف می‌کند، اما در دماهای بالا نیاز دام به این مایه حیات ۱،۲ تا دو برابر حد معمول می‌شود.) همچنین با ایجاد جریان هوای مناسب، پاشش آب، تاسیس جایگاه‌های ویژه برای خنک نگه داشتن گاوها و مسایلی از این دست تلاش می‌شود تا از ایجاد استرس دمایی در دام جلوگیری به عمل آید.

در همین راستا برخی محققان آمریکایی برای کاهش استرس گرمایی دست به آزمایش روش‌هایی زده‌اند که تا به حال در واحدها معمول نبوده است. به گزارش capradio.org در حال حاضر که دامداری‌های کالیفرنایی انرژی زیادی برای خنک نگه داشتن محیط اطراف دام استفاده می‌کنند، پژوهشگران به دنبال راهکاری هستند تا هزینه‌های مربوط به این خنک سازی کاهش یابد؛ روشی که با اسپری کردن گاوها و استفاده از پنکه‌های مخصوص متفاوت است.

این محققان معتقدند که به ازای خنک‌سازی هر راس گاو در سال، ۱۱ هزار گالن آب (هر گالن ۳،۷۸ لیتر است) مصرف می‌شود؛ بنابراین با وجود کمبود منابع آبی، برای کاهش استرس گرمایی گاوها حجم قابل توجهی از آب به این صورت هدر می‌رود. همچنین پاشش آب روی دام به روش‌های سنتی، نه تنها مشکلات بهداشتی بعدی را به همراه خواهد داشت، بلکه سالانه میلیون‌ها تومان از جیب دامدار کسر می‌کند. این در حالی است که در تحقیقات اخیر، تلاش می‌شود تا با استفاده از یک پد مخصوص در بستر گاوها و عبور جریان آب سرد در

اطراف آن، روند خنک سازی را تسهیل کنند. این پژوهشگران می‌گویند که روش‌های ابداعی آن‌ها حدود ۸۶ درصد مصرف آب و تا ۳۸ درصد مصرف برق را کاهش می‌دهد.

اگرچه روش جدید هنوز به طور کامل مورد تأیید قرار نگرفته و برای تولید تجاری آن آزمایش‌های بیشتری لازم است، اما باید دید که آیا پدهای ابداعی قابل استفاده در تمام واحدها خواهد بود یا نه؟ ضمن اینکه باید هزینه تهیه آنها برای صاحبان گاوداری از لحاظ اقتصادی به صرفه باشد.